



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm VIII. Ad reprimendam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

CAPITVLVM VIII.

Ad reprimendam.

PARAPHRASIS.

Si Episcopus diœcesanum suum excommunicauit, alij etiam Episcopi, ipseque Metropolitanus hominem pro excommunicato habere debent. Quia sicuti ipsi latus à se sententias seruari volunt, ita etiam oportet, ut ab alijs canonicè promulgatas censuras obseruari faciant. Sin verò excommunicatus ab Episcopo, de iniusta excommunicatione apud Archiepiscopum conuincatur, quandoquidem excommunicationis sententia per appellationem non suspenditur, ideo Archiepiscopus deferens Coepiscopo mittere debet excommunicatum ad excommunicatorem suum, ut ab eo secundum Ecclesiæ formam absoluat: sin is recuset, tunc Archiepiscopus eundem absoluat, recipiens ab eo (nisi legitime constitit, iniuste excommunicatum fuisse) iuratoriam cautionem, quod Episcopo competentem satisfactionem præstare velit. Quod si facere contempserit, eadem qua antè tenebatur, excommunicationis sententiâ, remota appellatione, eum constringat.

SUMMARIVM.

1. Excommunicatus in vno loco, ubique excommunicatus est.
2. Appellatio à sententia excommunicationis, alteriusue censura non parit effectum suspensiuum, sed tantum deuolutiuum.
3. Excommunicatus ab Episcopo Metropolitanus, tametsi ad ipsum appellatum sit, ordinariè non ipse absoluetur, sed ad Excommunicatorem remittitur: nisi periculum in mora sit, vel Episcopus absoluerè renuat, aut legitime constet, excommunicationem iniuste illatam esse.

4. Ante absolutionem ab excommunicatione in externo foro cautio de satisfaciendo exigenda est.

NOTANDVM I. Excommunicatus in vno loco, ubique excommunicatus est, quia excommunicatio afficit personam, eamque contigitur sicuti lepra, ait Abb. hic n. 2. Idemque dicendum de Iudicis, aut legis sententia infamiam, aut inhabilitatem aliquam inuehente, iuxta l. non potest, 63. ff. de furtis, ubi dicitur, impossibile esse, ut furti damnatum non sequatur infamia. Vtrum verò excommunicatus non toleratus, si aliò se conferat, ubi eius excommunicatio publicè ignoratur, vitandus sit ab ijs, qui eam priuatim sciunt, dixi lib. 1. tr. 5. p. 1. c. 4. n. 3.

NOTANDVM II. Appellatio à sententia excommunicationis, alteriusue censura non parit effectum suspensiuum, sed tantum deuolutiuum. Ita etiam habetur in c. is cui, 20. §. sanè, de sent. excomm. in 6. & docent DD. in c. pastoralis, 53. §. verum, de appellat. & dixi lib. 3. tr. 6. c. 6. n. 5. & explicat hic Abb. n. 9. Sensus est: Quod sententia excommunicationis, alteriusue ecclesiasticæ censura (dummodò ipso iure irrita non sit) executionem secum trahat, hominemque re ipsa priuet bonis communibus Ecclesiæ, ad eò ut non obstante appellatione, homo priuatus maneat, & ut priuatus denuntiari possit, uti expressè habetur in cit. §. verum. Interim hunc saltem effectum parit appellatio, ut Iudex, ad quem appellatum, causam & iustitiam excommunicationis cognoscat, atque hominem, si ipsi videatur, absoluendum esse declaret.

RATIO, cur appellatio ab excommunicatione, aliæue censura, effectum suspensiuum non pariat, affertur in Gl. hic, ver. suspenditur, & clarè habetur in cit. §. verum; quia executionem excommunicatio secum trahit. Contra quam rationem, tanquam insufficientem, obijcit Gl. in cit. verum, §. cum executionem. Etiam sententia condemnationis de furti crimine v. g. executionem secum trahit, uti habetur in c. l. non potest: Et tamen per appellationem effectus eius suspenditur, uti

habe-

habetur expressè in l. furti, 6. ff. de his qui notantur infamià; *Si furti, vel aliis famosis actionibus condemnatus pronocauit, pendente iudicio, nondum inter famosis habetur.* Resp. Ita iure ciuili statutum esse, vt tamen si sententia absolutè lata sit, tamen non omnino efficaciter censeatur afficere personam, donec elapsum sit tempus decendij, quod pro appellationis subsidio conceditur. At verò censuræ, præsertim excommunicationis sententiæ, quæ ex ecclesiastica à Christo tradita potestate, seu clauæ procedunt, si absolutè alicui imponantur, efficaciter in eum transeunt, iuxta verbum Christi Domini Matth. 18. *Quacunque alligaueritis super terram, erunt ligata & in calo.* Neque alium decet esse modum liberandi se à vinculo per Ecclesiam iniecto, nisi per eiusdem absolutionem: quare subiungitur: *Et quacunque solueritis, erunt soluta & in calo.* Exinde verò prouenit commune Canonistarum pronuntiatum; Excommunicationis sententiam, aliamue propriè dictam censuram alio modo tolli non posse, nisi per canonicam absolutionem.

3 NOTANDVM III. Excommunicatos ab Episcopo, Metropolitanus, tamen si ad ipsum appellatum sit, ordinariè non ipsemet absoluerit, sed ad excommunicatorem remittere debet. Excipitur primò: Nisi periculum in mora sit, iuxta c. sacro 48. de sent. excommun. Secundò: Si Episcopus absoluerit renuat, tunc Archiepiscopus absoluet, vt hic. Tertio: Si legitime constet, excommunicationem iniuste illatam esse, vt hic. Verum tamen si de hac iniustitia cognoscendum sit, excommunicator Episcopus citari debet, vt eo presente cognitio fiat, sicuti monet Gl. in cit. c. sacro, ver. constituet, & sumitur ex c. Romana, 3. §. sententias, de appellat. in 6. Videri potest Syl. ver. absolutio, 2. q. 7. Tabiena ver. Archiepisc. n. 3. Suarez de censur. disp. 7. sect. 2. n. 3 2. & quæ scribit Quaranta in Summa Bullarij, ver. Archiepiscopi auctori- tas 18.

4 NOTANDVM IV. Ante absolutionem ab excommunicatione in externo foro cautio de satisfaciendo exigenda est, saltem iu-

ratoria. Quod intelligitur, si absolendus de violando iuramento suspectus non sit, vt hic notat Abb. c. 4. & dixi lib. 1. tr. 5. p. 2. c. 6. q. 2. dicto 4.

CAPITVLVM IX.

Duo simul.

PARAPHRASIS.

Primates, ac Patriarchæ, licet honoris prerogatiuas inter alios habeant, tamen non exercent iurisdictionem erga subditos Archiepiscoporum, nisi vel sacri Canones concedant (vt in causis appellationum) vel diuturna consuetudo, vel speciale Apostolicæ Sedis priuilegium, seu id Ecclesiæ, seu personæ datum sit.

SUMMARIUM.

De causis eorum, qui Archiepiscopis, & Episcopis subditi sunt, nec Patriarcha, nec Primas cognoscit, nisi per appellationem legitimam, aut vigore consuetudinis, seu priuilegij.

NOTANDVM I. Sicuti plures Episcopi sunt sub vno Archiepiscopo, seu Metropolitanano, ita plures Metropolitanani sunt sub vno Primato seu Patriarcha, vt colligitur etiam ex c. 1. d. 99. Quare sicuti Metropolitanus spectato communi iure, causas eorum, qui Coepiscopis subiecti sunt, non cognoscit, nisi per appellationem ad ipsum deuoluantur, c. pastoralis, 11. hoc tit. Ita nec Patriarcha, aut Primas cognoscere potest causas eorum, qui eiusdem regni, aut regionis Archiepiscopis subiecti sunt, nisi per viam appellationis. Ita Gl. magna hic, Imola hic n. 2. Abb. n. 1.

NOTANDVM II. Iurisdictio ordinaria tribus modis comparari potest, Vel ex lege, seu canone: Vel ex consuetudine legitime præscripta: Vel ex Principis priuilegio, dato dignitati, aut personæ. Ita Imola hic n. 1. Querunt hic, quod discrimen sit inter Patriarcham, & Primatem. Resp. Omnis Pa-